AKTUALITEITEN

BELGIE BELGIQUE
F - 07 00

2000 ANTWERPEN 1

TIJDSCHRIFT

B.A.S.T.T. vzw

Stadsschouwburg
Meistraat, 2
2000 Antwerpen
(03) 231 97 50

verschijnt driemaandelijks

verantwoordelijke uitgever
Dré Darden, Campinaweg 10, 2960 St.-Job-in-'t Goor

Jerôme Maeckelbergh

Rijke Beukelaertstraat 8
B-2000 Antwerpen 1

BASTT VZW

nummer 48 - september '93

Aan dit nummer werkten mee:

Julleke Cammans - Dré Darden - Ivo Kersmaekers - Rose Werckx

EUROPA gamma wordt uitgebreid

Zoomprofielschijnwerpers met condensorlens

Geen argument zegt meer dan een vergelijking.
Vergelijk de ADB 104 profielschijnwerpers met de anderen !
De professionals zijn unaniem :

De ADB 104 is de beste profielschijnwerper op de markt

DN	104	9°	-	20°
DSN	104	11°	-	23°
DS	104	15°	-	31°
DW	104	15°	-	42°

1000 / 1200 W - Gx9,5

Roterende projektie en optimale plaatsing van de lensbediening dankzij de onbegrensde rotatie van het lamphuis of de lens-behuizing.
Nieuwe kleminrichting met nok en veer om gemakkelijk de basispositie in te nemen.

Gemakkelijke en veilige toegang tot de lamp en de lenzen.

Sterke mechanische robuustheid.
Modulaire constructie.
Gemakkelijke vervanging van alle delen.

De beugel kan verplaatst worden over de ganse lengte van de schijnwerper.
Efficiënte blokkering.

Maximale lichtrendement.
Uitstekende lichtkegel uniformiteit.
Perfekte afsnijding van de lichtbundel.

Je gelooft je eigen ogen niet !

Nieuwe afsnijders
Niet hittevervormbaar, volledig intrekbaar.
Makkelijke bediening.

ADB - Uw partner in licht

N.V. ADB S.A. Leuvensesteenweg 585, B-1930 Zaventem
- Tel : 02 / 722.17.11 - Fax : 02 / 722.17.64 -

ADB
A Siemens Company

EEN THEATERWANDELING

De Koninklijke Muntschouwburg te Brussel werd gerenoveerd in de jaren 1985-86. De Antwerpse opera heropende na een beperkte opknapbeurt in 1989. Nog in Antwerpen werd in het kader van "Antwerpen'93" na meer dan een decennium de Bourla-schouwburg opnieuw in gebruik genomen. In september van dit jaar is na een grondige eerste restauratie-fase de Gentse opera aan de beurt, een maand later gevolgd door het Nederlands Toneel Gent (NTG). Vooruit, die andere Gentse kultuurtempel verrees op 10 jaar tijd uit zijn eigen puin en is nog steeds het toneel van allerhande renovatietaferelen. Staan nog in de steigers of op de wachtlijst daarvoor: de Minardschouwburg in Gent, La Luna, de Ancienne Belgique, de Beursschouwburg, het Kaaitheater en de Koninklijke Vlaamse Schouwburg (KVS) in Brussel en de Singel in Antwerpen, om maar deze te noemen.

Foto: L.Dhooghe

Achter deze gevel start midden september het eerste seizoen van het Luna-theater.

Vanwaar die plotse aandacht voor onze min of meer historische culturele infrastructuur?Vanwaar de ijver waarmee theaters worden gerenoveerd waarvan sommige ooit ternauwernood aan de slopershamer ontsnapten? Is het inderdaad zo dat in tijden van economische recessie cultuur en dus ook haar "tempels" weer meer aandacht krijgen? Heeft het fin-de-siècle-gevoel ermee te maken? Binnen het bestek van deze enkele lijnen is het onbegonnen werk nog maar een

poging te wagen deze vragen te beantwoorden. Aan elk van deze gebouwen zijn en worden - terecht - hele studies en boeken gewijd, en misschien wordt het fenomeen zelf ooit wel onderwerp van een cultuur- filosofische dissertatie.

Dit belet echter niet dat U hier en nu reeds uitgenodigd wordt op een korte wandeling door enkele van deze gebouwen. Een "promenade théâtrale" - om Le corbusier te parafraseren - die misschien als smaakmaker voor meer kan dienen.

De "entrée à sec" was een gegeerd goed in de 19de eeuwse theaterarchitectuur. De gegoede burgerij, die aan het eind van de vorige eeuw nog de (mondaine) toon zette in het uitgangsleven, stelde het zeer op prijs om beschut tegen weer en wind zijn "entrée" te kunnen maken. Deze behoefte vertaalde zich in de Muntschouwburg in een tempelfronton dat voor het gebouw werd geplaatst en waaronder de koetsen aan- en af konden rijden. Ook bij het NTG werd voor deze oplossing gekozen en werd ze zelfs zodanig uitgewerkt dat erboven nog plaats was voor een terras. In de Bourlaschouwburg en de Gentse opera werd de "entrée à sec" zo geïntegreerd in het gebouw, dat hij een beeldbepalend element werd in de gevel. Wie kent niet de halfronde uitbouw van de Bourla langsheen de Komedieplaats. En in de perfect symmetrische, langgerokken gevel van de Gentse opera, is het het zacht gebogen peristilium dat de caesuur maakt. In de Antwerpse opera dan weer niets van dat alles. Een monumentale trappenpartij is het, die daar vanop de straat naar binnen leidt.

Maar we zijn dan ook al 1907. Hoewel, moet Stynens uitbouw voor de Singel, die nog maar goed een decennium oud is, ook niet worden begrepen als een "entrée à sec"?

In het haast aandoenlijke inkomhalletje van de Minardschouwburg koopt men links toegangskaartjes en rechts "spekken". Naar verluidt zal bij de renovatie deze inrichting bewaard blijven. Vooruit had luidens een folder uit 1914 "Op het gelijkvloers eene groote drink- en eetzaal, een ruimen winkel van eetwaren en dranken en den breeden poortgang naar de Feestzaal van den Volksschouwburg en naar de Cinemazaal". Geen eigenlijke inkomhal dus, wel een "breeden poortgang" en zo is het nog steeds. Een groot verschil met de plechtstatige vestibules van de "Grands Théâtres". In de Antwerpse opera wordt de trappenpartij van buiten het gebouw herhaald. Ook de hal van de Munt en die van de Bourla worden gedomineerd door staatsietrappen. En de Gentse opera kreeg bij zijn renovatie opnieuw een ware "salle des pas perdus". Maar laten we duidelijk zijn. De geneugten van het flaneren in een inkomhal en het schrijden over staatsietrappen was in deze Grands Théâtres ook niet iedereen gegund. Scheiding van klassen was regel. In de Antwerpse opera bedient de monumentale trap van de inkomhal enkel de parterre en het eerste balkon.

De hogere rangen hebben hun eigen, heel wat eenvoudiger trapzalen. En in de Gentse opera bestond tot voor de renovatie vanop de straat een aparte toegang voor wat gemeenlijk genoemd werd de kiki, het paradijs, het kiekenskot of de uil. Dat desondanks daar de ware kenners zaten, is overigens een van de meest verhaalde "petites histoires" van dit theater.

Foto: D.Bollaert

Opera Gent.
Proef restauratie
in de foyer.

"Dans la salle je remarque: Mme von Mallinckrodt, en toilette de crêpe de Chine abricot (...). Mme von Mirbach, en toilette de liberty ivoire, ornée de dentille bise. Mme Herman Osterrieth, en (...)" en zo gaat operacritica Sonja nog een tijdje door in haar "recensie" van de openingsvoorstelling van de Antwerpse opera in 1907. Tussendoor besteedde ze ook nog 7 lijnen aan de voorstelling zelf. Sonja had het begrepen. Zien en gezien worden, daar kwam het op aan. Het traditionele "à l'Italienne"-type van de meeste zalen bevorderde deze bezigheid overigens nog. In zowat elk theater uit deze traditie vindt men op alle rangen plaatsen van waarop het toneel nauwelijks of niet zichtbaar is, maar de zaal des te meer te overschouwen valt. "Place avec visibilité limitée" heet dat nog steeds in sommige Franse huizen.
De hoefijzervorm werd bij de bouw van Vooruit verlaten, om plaats te maken voor een rechthoekig zaaltype, met "langs beide zijden drie gaanderijen van 25 meters lang en 2,5 meters breed". Maar ook daar is en blijft het zicht op de scene problematisch.

Bij zowat elke renovatie van theaterzalen duikt dit euvel op. Zichtlijnen worden dan meestal maximaal verbeterd door het ontwerpen van een nieuw stoelenplan, zodat aan de essentie van de zaal niet dient geraakt. Maar optimaal wordt het nooit. Tenzij misschien zoals in het plan dat nu voorligt voor de Minard. Daarbij wordt de zaal gebruikt als enveloppe, waarbinnen alle denkbare opstellingen mogelijk zijn. Een flexibel systeem dus, waarbij naargelang de produktie de plaatsing van acteurs en publiek kan worden bedacht.

Maar dan, "omnia comparatio claudicat", ook deze. De Minard is niet in eerste instantie een muziektheater en heeft dus ook geen (nood aan een) permanente orkestbak. La fosse d'orchestre, the orchestra-pit, der Orchestergraben. Beter dan het nederlandse orkestbak, zeggen deze benamingen waar het over gaat. Over de put, de gracht die onderaan de prosceniumwand de zaal en de scene scheidt. Met z'n gemiddeld zowat 100m² is de orkestbak vaak het meest betwiste gebied binnen een te renoveren theater. Het orkest wil ruimte, vooral wanneer sommige componisten op het programma staan, die niet echt keken op een instrument meer of minder. Maar uitbreiden naar de zaal toe is vaak niet mogelijk. Dat heeft akoestische implicaties en houdt verlies van plaatsen in. Uitwijken onder de scene hypothekeert dan weer de technische infrastructuur. Immers, de toneelvloer moet uitgerust zijn met luiken, zodat uit de ondertonelen zeg maar de Koningin van de Nacht kan opduiken.

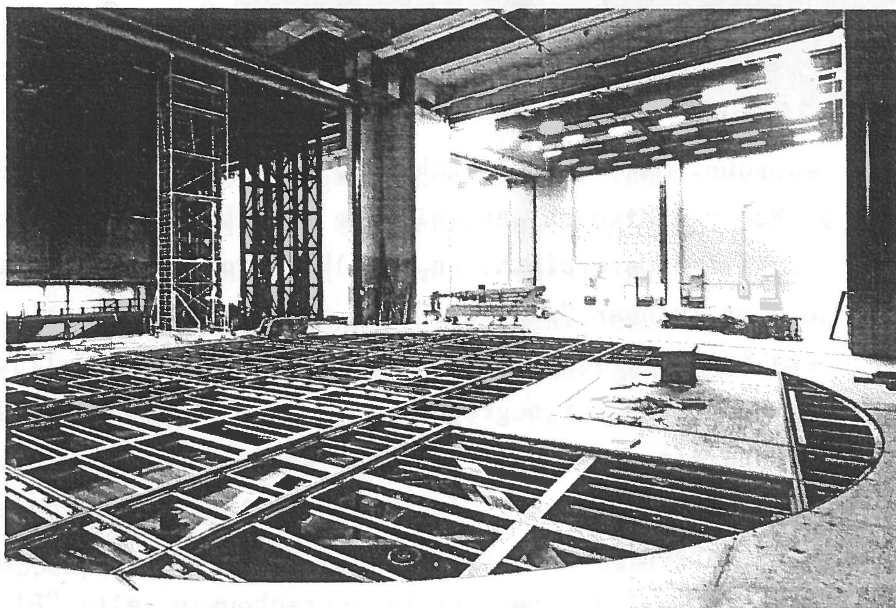

Foto: L.Monsaert

Half oktober zal de taal van H.Claus het geluid van de gereedschappen vervangen.

En zo wandelen we de toneeltoren binnen, de plek waar het allemaal gebeurt. De scenevloer, de zij- en achtertonelen, de ondertonelen met hun liften en "chariots de scène", de trekken, de cinters, de grille, het brandscherm, het voordoek, de infini, de poten en de friezen, de manteau-torens, de portaalbrug, het is er allemaal, weze het dan onttrokken aan het oog van de vaak

niets vermoedende toeschouwer. Wat hij ziet is slechts een fractie van wat zich achter de scène-opening bevindt en afspeelt. Overigens is die scène-opening zelf maar een nietig onderdeel. De vuistregel is dat de hoogte daarvan driemaal voorkomt in de toneeltoren. Nog een keer naar onder en een keer naar boven. Elk decorstuk moet immers in zijn totaliteit kunnen verzinken of opgetrokken worden.
Wat in de toneeltoren gebeurt is in se een houtje- touwtje techniek, heet het wel eens. Maar die houtjes en touwtjes vormen alle samen dan wel een dermate complexe mechaniek dat bij de meeste theaterrenovaties de grootste hap van het budget aan dit onderdeel dient besteed. De vernieuwing van de theatertechnische infrastructuur is trouwens vaak dé aanleiding voor een algehele renovatie. Het was de aanleiding in de Munt, inde Gentse opera en in de Minard, en toen in 1988 in de Antwerpse opera werd geïnvesteerd lag ook de nadruk op de theatertechnische uitrusting. Het scala van ingrepen in de toneeltoren varieert van volledige kaalslag tot conservatie van de historische machinerie. De Bourla is een voorbeeld van deze laatste optie. De onderscene aldaar is een woud gebleven van houten staketsels, wagentjes en wat dies meer zij.
Zo werd een duidelijke keuze gemaakt voor het behoud van het nog aanwezige, noem het industrieel-archeologische erfgoed. Datzelfde erfgoed werd in de Gentse opera dan weer opgeofferd. Net zoals in de Munt en de Minard werden enkel de vier buitenmuren van de toneeltoren bewaard en werd het geheel ingevuld met een volledig nieuwe theatertechnische uitrusting. Ook daaraan ligt een visie ten grondslag, al is die vaak omstreden. Het is - summier gesteld - een visie die ervan uitgaat dat het verantwoord is een onderdeel van een historisch geheel op te offeren indien dat het geheel ten goede komt. In casu gaat het om het bewaren van de oorspronkelijke functie van het gebouw, om het voortbestaan van een theater als (een hedendaags) theater. En is het verantwoord gebruik, ook van een historisch gebouw, daartoe niet de beste garantie.

Laten we ook over deze vraag misschien wat doorbomen in een van de vele "schoone foyers" bedoeld om "ververschingen te nemen tijdens de poozen". Het kan in elk van deze gebouwen. Met uitzicht op de Schelde, met zicht op het Munt-, Sint- Baafs- of Komedieplein, genietend van de vrijgelegde originele decoratie in de Gentse opera, van de koepelschildering in de Bourla of nog, in de foyer van de Antwerpse opera waar "den heer bouwmeester Van Mechelen buitengewoon veel partij heeft weten te trekken uit de middelen welke de electriciteit te zijnen dienste stelde.(...) het is een echt kantwerk van licht".

Bart Doucet.

uit: Jaarverslag 1992 - Noordstar verzekeringen.

BASTT - NIEUWS

A G E N D A

5. 9.93 - 8. 9.93 : Wroclaw: OISTAT-commissie Architectuur.
4.10.93 - 8.10.93 : Utrecht: Security '93, veiligheidsvakbeurs.
9.10.93 - 13.10.93 : Caracas (Venezuela) : 9de OISTAT-congres.
25.11.93 - 28.11.93 : Amsterdam: OISTAT-commissie - Theorie en geschiedenis.

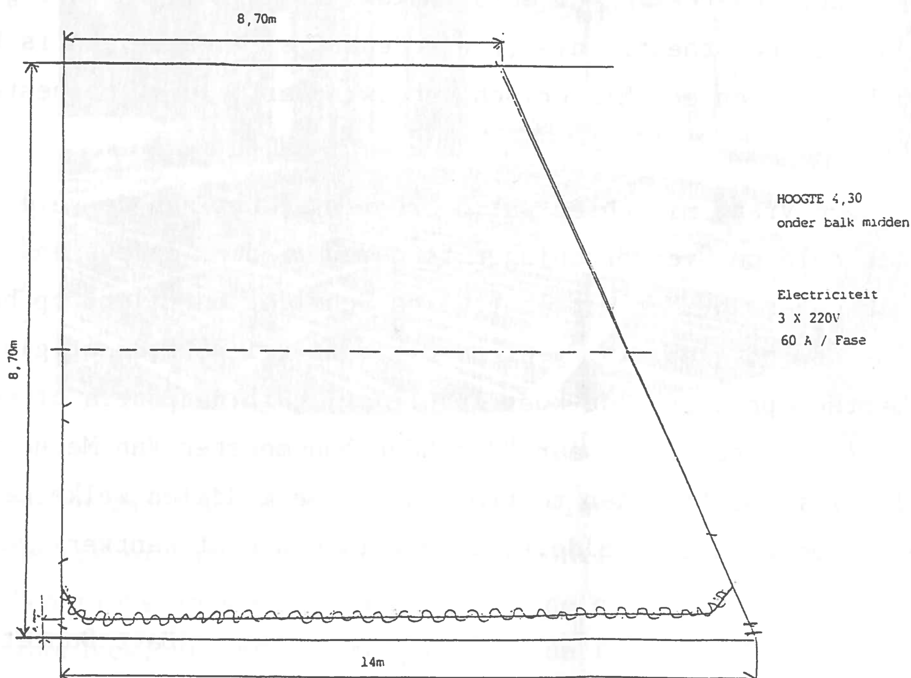
Beste,

zoals je misschien al wist, of misschien ook niet, beschikken wij "Thassos" hier in de Rodenbachstraat te Borgerhout over een prachtige repetitie-ruimte die wij verhuren (met aangrenzende kleedkamers, W.C.'s, douches, keuken en vergaderlokalen).

Voor het volgende theaterseizoen hebben wij nog enkele periodes vrij:

* 20 september tot 24 december 1993
* 09 maart tot 15 april 1994
* 16 mei tot eind juni 1994

Voor meer inlichtingen en voorwaarden kan u ons steeds kontakteren op het volgende adres: A.Rodenbachstraat 19b te 2140 Borgerhout, tel.03/235.04.90 fax.03/235.11.05

BASTT - BASISKURSUS THEATERTECHNIEK 1993

De 5-de basiskursus theatertechniek zit erop. Dit jaar waren er 26 deelnemers en spijtig genoeg enkele telaatkomers, zij konden er niet meer bij, vol is vol.
Zoals de vorige jaren was ook nu de ontvangst, het verblijf, het eten en de medewerking van de technieker te Neerpelt schitterend, bedankt Dommelhof!
In één week 46 lesuren verwerken is niet min, lange dagen, korte nachten, bovenop was woensdagavond na de les een reünie georganiseerd met de oudkursisten, de zo belangrijke napraat heeft dus alle kansen gekregen en de afwezigen hadden nogmaals ongelijk.
Toch bleek tijdens de evaluatie dat nog meer tijd zou moeten besteed worden aan praktische oefeningen, verder was iedereen ronduit positief, de week was te vlug om, er was tijd te kort.
Buiten de theaters waar we elke keer op konden rekenen(stadsschouwburgen, culturele centra, gevestigde gezelschappen) schreven dit jaar verschillende kursisten in van theaterhuizen in opbouw of zeer recent geopend en startende gezelschappen.
De organisatoren van podiumkunsten beseffen dat theatertechniek een beroep is dat zoals elk beroep een opleiding nodig heeft. Zij hebben het mogelijk gemaakt hun techniekers te laten deelnemen.
Deze vaststelling plus de positieve reacties van kursisten en oud-kursisten zijn een stimulans om verder te gaan en te ijveren naar een volwaardige opleiding, een opleiding die onze francofone kollega's reeds lang kunnen volgen.
Noteer voorlopig alvast de volgende basiskursus:

maandag 12 juni t.e.m. vrijdag 16 juni 1995
Dommelhof Neerpelt
meer info in Actualiteiten, september '94

Roger Pottier

OPLEIDING VOOR THEATERTECHNICI

Bij de afsluiting van de inschrijvingstermijn voor zowel de bijscholingscursus als voor de dagopleiding theatertechniek blijken er ook dit jaar geen Belgische ingezeten onder de studenten te zijn.
Poging een toelichting te geven die deze trend in de toekomst kan ombuigen.
Voor de dagopleiding verbonden aan de Amsterdamse Hogeschool voor de Kunsten het volgende.
Deze opleiding is toegankelijk voor elk EEG ingezetene die deze vierjarige studie voor zijn dertigste jaar afsluit en tenminste achttien jaar oud is.
Als vooropleiding geldt het niveau van de Nederlandse HAVO, VWO of MTS.
Dit staat voor Hoger Algemeen Vormend Onderwijs of Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs of Middelbaar Technisch Onderwijs.
Het verkrijgen van een studiebeurs behoort tot de rechten van alle EEG burgers en kan aangevraagd worden bij de diverse steunpunten voor studiefinanciering.

Adreslijst zie folder.

De opleiding is bedoeld voor mensen die als hoofd technische dienst bij een theater of gezelschap betrokken willen zijn.
Een uitgebreid pakket aan vakken behoort tot het onderwijs.

Hieronder zijn Theaterbouw
- Architectuur en inrichting
- Geschiedenis van theater, opera
- Ballet en muziek
- Dramaturgie
- Muziek

Daarnaast; Wis en Natuurkunde
- Electriciteit en electronica
- Informatica
- Organisatie
- Voorschriften
- Belichting
- Geluid en Video
- Vormgeven
- Algemene theatertechniek

Vakken die ook praktijklessen hebben zijn;
- Algemene theatertechniek
- Belichting en projektie
- Geluid
- Dekorbouw en constructies
- Organisatie

Voor de bijscholingscursus van de Stichting Opleiding Theatertechnici ligt het aanmelden geheel anders.

Deze cursus is bestemd voor mensen die reeds in de praktijk werkzaam zijn, voor tenminste twee jaar. Belangrijkste is dat deze mensen de tijd hebben of op kunnen brengen om twee jaar lang elke week naar Haarlem te reizen. Daar begint op elke maandagmorgen om 10.00 uur de cursus, om ongeveer 17.00 uur is de cursusdag voorbij.
Tijdens deze cursus wordt aandacht besteed aan alle vakgebieden waar een theatertechnicus mee te maken heeft in zijn carriere. Gezien de beschikbare tijd, ongeveer 75 maandagen is de diepgang gering. Ondanks deze beperking voorziet de cursus in een aanvulling van de praktijk die het cursusgeld waard is. Althans volgens de deelnemers die de cursus gevolgd hebben.
Dit cursusgeld bedraagt voor de deelnemer fl. 500,-- per jaar of Bfr. 9000,--.
Voor de werkgever van de deelnemer bedraagt de bijdrage fl. 2550,-- per jaar of Bfr. 45.000,--.
Naast het pakket lessen is ook het instituut Dirksen betrokken bij de bijscholing. De deelnemers zijn in de gelegenheid gedurende de cursus examen te doen voor Basiselectrotechniek A-B en C.
Gedurende de cursus zijn drie projekten gepland die inzicht geven omtrent de vorderingen en combinatie van vakken voor zowel de deelnemer als de docenten.
Dit bericht verschijnt eerst bij de start van een nieuwe cursus.
Bedoeling is om in 1995 opnieuw een cursus te starten, gezien de voorbereidingstijd voor de deelnemers is het goed zich reeds nu te informeren.
Intussen kan bijvoorbeeld begonnen worden met een cursus van Dirksen (op eigen kosten) om hiermee de drukte van de cursus later te verminderen.

Belangstellenden kunnen kontakt opnemen met de Stichting Opleiding Theatertechniek, Lindengracht 93, 1015 KD Amsterdam. Telefoon 020-6230396.

Aanmeldingsformulier Bijscholingscursus Theatertechniek

Naam ....

Voornamen ....

Geboortedatum ....

Adres ....

Postcode en woonplaats ....

Telefoon (privé) ....

Genoten opleidingen met diploma ....

....

Onvolledige opleidingen ....

....

Theatertechnicus sedert ....

Huidige werkkring ....

Functie ....

Sedert ....

Naam van de groep/theater ....

Naam directeur/zakelijk leider ....

Kantooradres ....

Postcode en woonplaats ....

Telefoon ....

De **aspirant-deelnemer** verklaart hierbij, dat, wanneer hij toegelaten wordt als deelnemer van de Bijscholingscursus '93-'95

a. hij vóór 1 augustus 1993 het deelnemersgeld '93/'94 ad *f* 500,- zal voldoen,
b. hij vóór 1 augustus 1994 het deelnemersgeld '94/'95 à *f* 500,- zal voldoen,
c. hij behoudens overmacht alle lessen daadwerkelijk zal bijwonen.

Handtekening aspirant-deelnemer:

Plaats ....

Datum ....

De **werkgever** van de aspirant-deelnemer verklaart hierbij, dat, wanneer de aspirant-deelnemer als deelnemer wordt toegelaten tot de bijscholingscursus '93/'95

a. hij de aspirant-deelnemer in de gelegenheid zal stellen gedurende diens werktijd daadwerkelijk aan de cursus die op plm. 76 maandagen gehouden zal worden in de periode september '93 tot juni '95 deel te nemen. De maandagen zullen nader aangeduid worden in het door de SOTT aan de werkgever jaarlijks toe te zenden lesrooster, alsmede, voor zover de werkgever geen lid of begunstiger is van de VNT, niet aangesloten is bij het DOD en niet is Opera Forum of het Nederlands Danstheater,
b. hij de werkgeversbijdrage aan de bijscholingscursus voor het cursusjaar '93/'94 ten bedrage van *f* 2550,- vóór 1 augusus 1993 zal voldoen op door de SOTT nader aan te geven wijze,
c. hij de werkgeversbijdrage aan de bijscholingscursus voor het cursusjaar '94/'95 ten bedrage van *f* 2550,- vóór 1 augustus 1994 zal voldoen op voorwaarde dat de deelnemer op 1augustus 1994 nog bij hem, werkgever, in dienst is.

Handtekening werkgever:

Plaats ....

Datum ....

Stuur uw ingevuld formulier op naar:
SOTT
Postbus 19117
1000 GC Amsterdam

Regisseur Jo Dua overleden

ANTWERPEN (belga) — De teater-en operaregisseur Jo Dua overleed vorig weekend in Antwerpen. Hij werd 67. Dua werkte als freelance regisseur bij talloze gezelschappen in binnen-en buitenland en stond bekend om zijn groot vakmanschap.

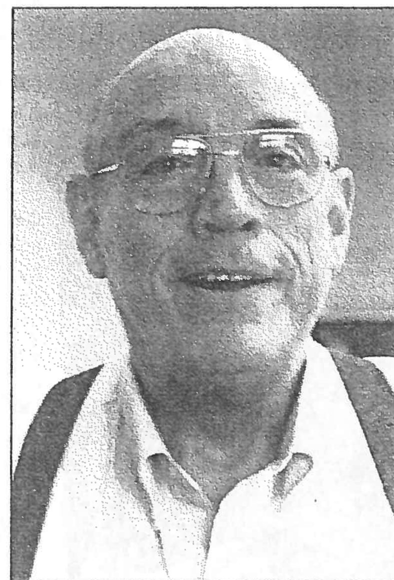
Het Ensemble KNS-Raam-Teater hernam in januari zijn regie van Arthur Millers *Van de Brug af gezien*, door de kritiek geprezen als een krachtige en meeslepende voorstelling waarin Dua „met heldere finesse zelfs aan de kleinste rol ruimte gaf". Eerder dit seizoen was hij bij Teater Antigone te gast en nogmaals bij KNS-RaamTeater, voor een regie van *De Stoelen* van Ionesco.

Jo Dua studeerde aan het Koninlijk Conservatorium in Antwerpen en in de Studio Toneel bij Herman Teirlinck. Die maakte hem duidelijk dat hij het alleen als regisseur kon maken, omdat zijn stem niet ver genoeg reikte. Hij vervolmaakte zich in Stratford, Londen, Venetië, Parijs en aan de opera's van Milaan en München.

Zijn eerste professionele regie dateert van 1953 bij het Reizend Volktsteater. Dat jaar hielp hij ook het Nederlandse Kamertoneel stichten in Antwerpen. In 1955 werkte hij mee aan de vernieuwing die Victor De Ruyter in de KVS in Brussel bracht, een jaar later regisseerde hij bij het Théâtre National.

In 1958 startte Dua's operacarrière, eerst bij de Vlaamse Opera onder de leiding van Mina Bolotine en daarna bij de Munt. Vanaf 1970 werkte hij free lance en gaf hij les aan het RITC, het INSAS en de Operastudio van de Munt in Brussel.

Dua werd onderscheiden met ondermeer de Helenaprijs, de „Eve du Théâtre" voor *Magie Rouge* van De Ghelderode en de Bert Leysenprijs van de BRT voor *Het gezin Van Paemel*.

(foto's: Frans Redant)

D.S. 3 mei '93

Maurice Huisman was „spektakelman"

D.S. 26/iii/93

BRUSSEL — Maurice Huisman, die vorige week in een auto-ongeluk overleed, zal vooral onthouden worden als de man die Maurice Béjart de kans gaf om van Brussel een belangrijk danscentrum te maken. Huisman was meer dan twintig jaar (1959-1981) direkteur van de Muntschouwburg, maar hij was veel meer: betrokken bij de start van Europalia, drijvende kracht achter de volksfeesten voor 150 jaar België en het 25-jarig koningschap van koning Boudewijn, mede-oprichter van het Théâtre National de Belgique. Hij tekende voor de kulturele animatie op Expo '58 en bracht circus in Belgisch Kongo. Maurice Huisman was een echte „spektakelman".

De Brusselaar Maurice Huisman, geboren in 1912, was chemicus van opleiding, maar dat hij voor het podium geboren was, bleek al bij de scouts, waar hij samen met zijn broer Jacques sfeer in het kampvuur bracht. Uit die belangstelling groeide in de jaren dertig een teaterboot, een reizend toneelgezelschap en een centrum voor internationale artistieke uitwisseling. Nadat hij met sukses de kulturele animatie op Expo '58 organizeerde, werd hij benoemd tot direkteur van de Munt.

Het belangrijkste wapenfeit van Huisman was dat hij in 1959 Maurice Béjart lanceerde. De vrijwel onbekende Béjart en zijn klein Parijs' gezelschap zaten in geldnood, dus moesten ze Huismans opdracht wel aanvaarden. *Le Sacre du Printemps*, Béjarts eerste koreografie voor Brussel, werd een historische triomf. Huisman had een blind vertrouwen in Béjart en het Ballet van de XXste Eeuw begon aan een lange reeks van suksessen.

De Franse koreograaf geeft onomwonden toe: „Maurice Huisman heeft mijn carrière gemaakt." Huisman slaagde er met Béjart in de Nationale Opera een jeugdiger gezicht te geven.

Gerard Mortier volgde Huisman in 1981 op en maakte er zijn prioriteit van de opera in Brussel te herwaarderen. Was Huisman de magiër van de dans en het spektakel, dan werd Mortier de tovenaar van de opera. Huisman had vanaf 1959 het vervallen Brusselse operahuis op korte tijd een eigentijds prestige gegeven, maar de laatste tien jaar van zijn operaprogrammatie kregen veel kritiek. Toch moet het worden gezegd dat hij de kineast Franco Zeffirelli opera's liet regisseren, dat Elisabeth Schwarzkopf in Brussel kwam zingen (zij noemde hem „a real gentleman"), dat Dalì decors ontwierp. Zelfs de wereldpremière van een opera van Maderna op een libretto van Hugo Claus en „De man van la Mancha" met Jacques Brel bracht hij in Brussel.

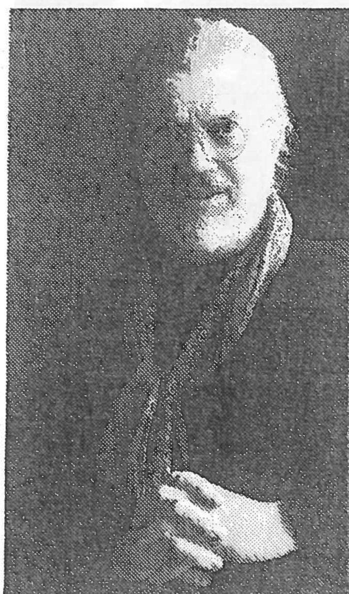
Maurice Huisman was niet meer de oude sinds het overlijden in april van zijn vrouw en trouwste medewerkster Ida. Woensdagavond verongelukte hij in zijn auto. Het mooiste kompliment komt van zijn vriend Béjart, die toegeeft dat hij in 1987 in Brussel zou zijn gebleven, indien Huisman nog direkteur van de Munt was geweest. (JAP)

Maurice Huisman. (foto vum)

De memoires van Huisman, „Les Mimosas de la Fête", verschenen vorig jaar in Brussel bij uitg. Le Cri. 263 blz., 750 fr.

OM 4 JUNI '93

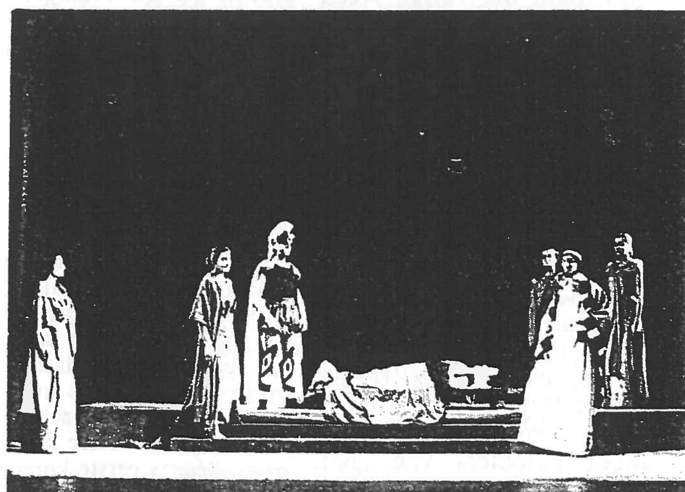

foto: Marleen Peeters

Regisseur
Etienne Debel
overleden

Pas gisteren werd bekendgemaakt dat regisseur Etienne Debel op 19 mei in Jeruzalem aan de gevolgen van huidkanker overleden is. Etienne Debel werd in 1931 in Izegem geboren. Hij studeerde achtereenvolgens aan het Koninklijk Conservatorium van Gent en aan de Studio (Herman Teirlinck) van het Nationaal Toneel van Antwerpen. Na zijn studies speelde hij gedurende het seizoen 1953-1954 bij de KVS van Brussel. Aansluitend hierop stichtte hij zijn eigen toneelgezelschap: het Vlaamse Schouwtoneel. Hij regisseerde en speelde de hoofdrol in onder meer Don Carlos (Schiller), Macbeth (Shakespeare) en Vincent van Gogh (Tone Brulin). In Maria Stuart (Schiller), Iphigenia in Tauris (Goethe) en Saint Joan (Shaw) speelde Joanna Geldof onder zijn regie.
In 1960 werd de last van een eigen gezelschap hem te zwaar en ontbond hij het Vlaamse Schouwtoneel.
Na een stage bij Roger Planchon aan het Théâtre de la Cité te Villeurbanne en lessen aan de Université du Théâtre des Nations te Parijs, was hij van 1961 tot 1963 regisseur bij de BRT-televisie. In dat jaar vertrok hij naar Tel Aviv voor de regie van Hanna Rovina. Hij bleef in Israël, waar hij regisseerde, teater doceerde en schreef. Opgemerkte regies waren *Ieder zijn waarheid* van Pirandello, *De koning sterft* van Ionesco, *De klucht der vergissingen* van Shakespeare, *Schweyck in de Tweede Wereldoorlog* van Brecht, *Caligula* van Camus en Jean Genets *Het Balkon*.
Etienne Debel, die in Ein Karem nabij Jeruzalem woonde, werkte aan het boek *De ruivende veren van de Ekster*. De aanleiding voor het boek was de ontdekking van brieven en dokumenten van Herman Teirlinck in Tel Aviv. Tot voor kort, voor de ziekte hem het werken belette, was hij bezig met de voorbereiding van King Lear voor het Habima Theater en leidde hij de repetities van *Bereniki*, een toneel dat uit zijn memoires was ontstaan, in het Ein Karem Theater. De 62-jarige Debel was vorig seizoen in het Raamteater in Antwerpen te gast, waar hij Woody Allens *Midzomernacht sekskomedie* regisseerde.

D.S. 17 AUG '93

Lode Van Beek, Vlaams akteur, is in Antwerpen overleden. Hij was 78. Van Beek werd bekend door zijn vertolking van Dries Van Den Heul in „Wij, Heren van Zichem". Net na de Tweede Wereldoorlog speelde hij voor de Koninklijke Nederlandse Schouwburg (KNS) in Antwerpen. Hij bleef zijn hele verdere akteursloopbaan aan dat gezelschap verbonden. Van Beek was op de televisie te zien in series zoals „De Paradijsvogels" en „Wij, Heren van Zichem". Hij wordt vrijdag in Borgerhout begraven.

"Electra" Sophocles.
Regie: E.Debel
Het Vlaamse Schouwtoneel - 1957

"De kwade koning" M.Falmagne.
Regie: E.Debel
Foto: Jef Ceulemans en E.Debel
Het Vlaamse Schouwtoneel - 1957

AKTUALITEITEN

2000 ANTWERPEN 1

TIJDSCHRIFT

B.A.S.T.T. vzw
Stadsschouwburg
Meistraat, 2
2000 Antwerpen
(03) 231 97 50
verschijnt driemaandelijks
verantwoordelijke uitgever
Dré Darden, Campinaweg 10, 2960 St.-Job-in-'t G...

BASTT VZW

nummer

NIEUW !!!!

NU OOK MET CENTERFOLD !!!

Nee, we kiezen niet de technieker van de maand.
Nee, we zetten geen scenograaf in zijn blootje.
Wat gebeurt er dan wel ?

Dit seizoen voorzien we elk nummer van een uitneembare middenpagina.

Op dit postertje komt een overzicht van dingen die eigenlijk elke theatertechnieker weet, maar waarbij de parate kennis het wel eens laat afweten.

Het is de bedoeling dat jullie dit A3-blad uit "Aktualiteiten" halen, en op een plaats in jullie werkomgeving ophangen waar de informatie het meest van pas komt.

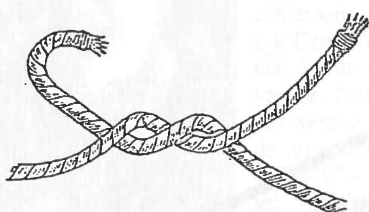
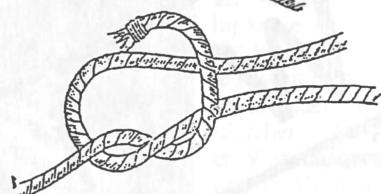
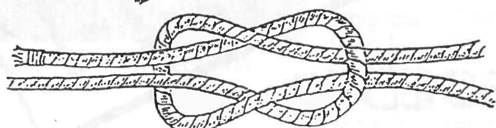
Dit nummer beginnen we met een overzicht van de meest gebruikte knopen in het theater.

Dit seizoen hopen we verder te gaan met o.a.:

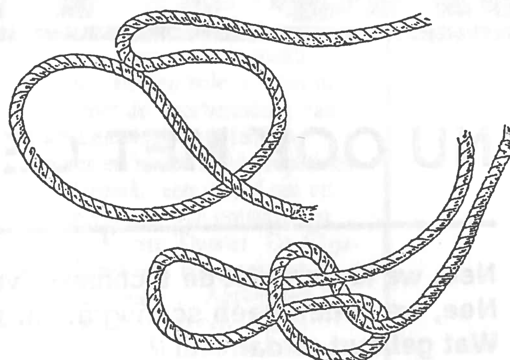
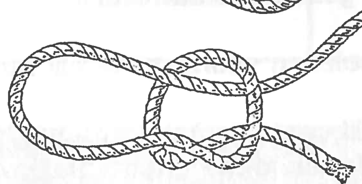
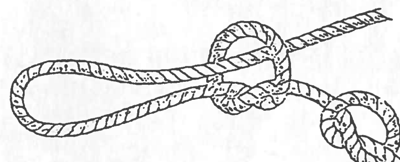
- Solderen van klankaansluitingen
- CEE-stekkers en ster- driehoekverbinding
- Multikabels klank en licht
- Lasten en stroppen

Alle op- of aanmerkingen en suggesties zijn natuurlijk meer dan welkom op ons secretariaat !!

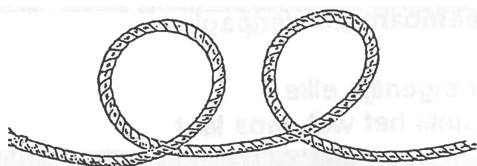
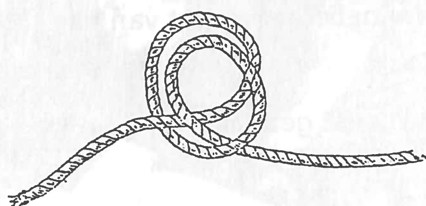
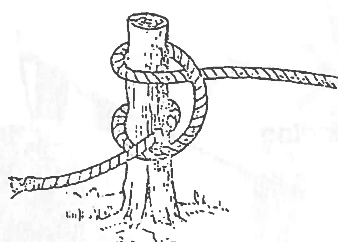
Knopen

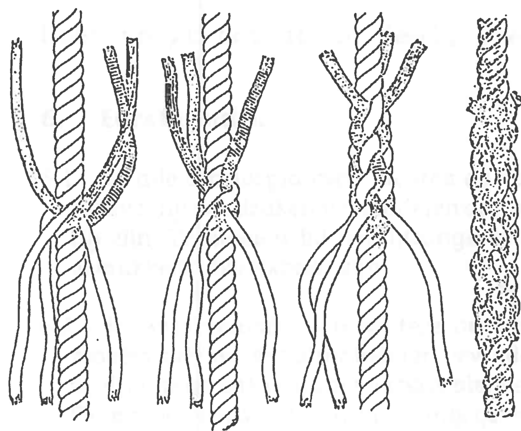
PLATTE KNOOP

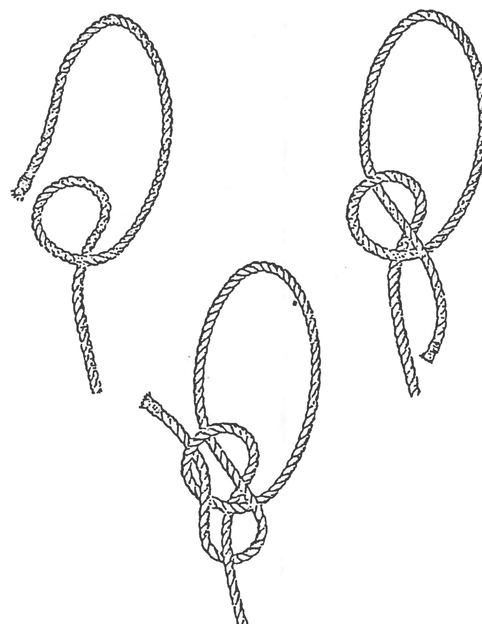
SCHUIFKNOOP

MASTWORP

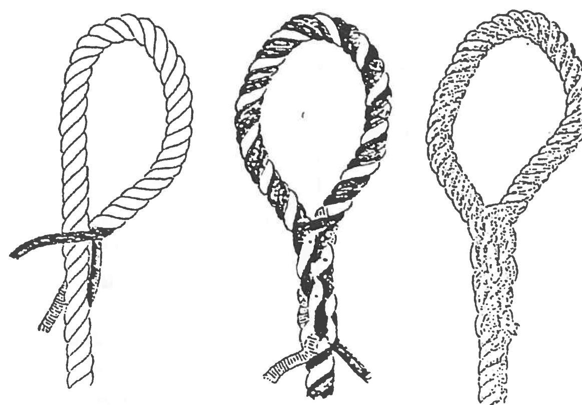
AAN ELKAAR SPLITSEN

PAALSTEEK

EINDSPLITS

OOGSPLITS

AANBEVELINGEN VEILIGHEIDSVOORSCHRIFTEN

In de twee vorige nummers van "Aktualiteiten" werd een begin gemaakt met de publikatie van de nieuwe "Veiligheidsvoorschriften" zoals ze in Duitsland worden toegepast.
Hier volgt het derde deel, overgenomen van ons zusterblad "Zichtlijnen".

6. Eerste hulp.

6.1 - Op alle arbeidsplaatsen moeten de voor eerste hulp noodzakelijke middelen aanwezig zijn. Ze moeten bij bedrijfsongevallen gemakkelijk bereikbaar zijn.

6.2 - In werkplaatsen van grotere omvang moeten zich eerste hulpmiddelen bevinden op diverse gemakkelijk bereikbare plekken. Deze moeten als zodanig zijn aangegeven.

6.3 - Er moeten waarborgen zijn dat bij een bedrijfsongeval direct eerste hulp verleend kan worden en vooral ook dat eventuele noodzakelijke doktershulp kan worden geboden.

6.4 - Er moet op worden toegezien dat er E.H.B.O.'ers ter beschikking zijn voor het verlenen van eerste hulp. Die moeten in de daarvoor aangegeven periodes worden opgeleid.

7. Reddings- en evacuatiewegen.

7.1 - Publieksruimten en gebouwen, ingedeeld volgens 1.1, moeten beschikken over het vereiste aantal evacuatiewegen en uitgangen.

7.2 - Aantal, aard en uitrusting van de evacuatiewegen, en de zich daarop aansluitende ruimte buiten het gebouw moeten er garant voor staan dat:
- de zich in het gebouw bevindende personen via deze wegen snel en veilig buiten kunnen komen.
- dat de uit het gebouw komende personen zich gemakkelijk kunnen verdelen over de vrije ruimte.

7.3 - Evacuatiewegen, uitgangen en ruimten, gelegen direct achter de publieksruimten dienen gegarandeerd voortdurend en in volle breedte vrij te worden gehouden.

7.4 - Deuren van nooduitgangen moeten zonder hulpmiddelen in de looprichting opengaan.

7.5 - Opstelling van het stoelenplan.
In rijen opgestelde zitplaatsen moeten vast aan de vloer bevestigd zijn.
Tijdelijk opgestelde stoelen moeten in rijen en aan de vloer gekoppeld kunnen worden zodat ze niet verschuiven of omver gestoten worden.

7.5.1 - De afstand tussen de onderlinge rijen moet bij klapstoelen minstens 450 millimeter en bij vaste zittingen minstens 500 millimeter bedragen; dit is gemeten tussen de diverse uitstekende vaste delen.

7.6 - De afstand van de evacuatieweg vanaf de zitplaats tot de dichtsbijgelegen nooduitgang mag niet langer zijn dan 30 meter.

7.7 - Elke publieksruimte moet minstens 2 nooduitgangen hebben.
Wanneer er meer dan 600 zitplaatsen zijn, moeten deze nooduitgangen aan verschillende zijden van de ruimte aanwezig zijn.

7.8 - De breedte van de evacuatieweg moet in verhouding staan tot het aantal te evacueren personen.
Looppaden moeten minstens 900 millimeter breed zijn, gangen hebben een breedte van tenminste 2000 millimeter.

8. Bedrijfsvoering.

8.1 - Leiding aan de medewerkers op het toneel mag alleen door gediplomeerde technische mensen gegeven worden.

8.2 - Repetities en voorstelling mogen, ook wanneer het een gastgezelschap betreft, alleen onder leiding van een gediplomeerde toneeltechnische medewerker plaats vinden.

8.3 - Voorstellingen en repetities mogen alleen beginnen, als de technische leiding het toneel voor dat doel vrij heeft gegeven.

8.4 - Het technische personeel dient bij de werkzaamheden op het toneel uitgerust te zijn met materiaal en gereedschapstassen, welke geen gaten mogen vertonen. Tijdens het werk dient goede werkkleding en schoeisel gebruikt te worden.

8.5 - Bij praktikabels of andere soorten decoropbouwsituaties in de hoogte moet zorggedragen worden voor goede, bij het theaterbedrijf passende bescherming tegen afglijden of vallen.
Deze decoropstellingen mogen alleen worden gebruikt nadat de technisch verantwoordelijke deze vrij gegeven heeft voor gebruik.

Voor de ingebruikstelling van deze decoropbouw moeten alle mensen, de technische medewerkers en de acteurs, op de hoogte gesteld worden van de gebruiksaanwijzing van deze decoropbouw.
Wijzigingen in de regie die tot verandering van het gebruik van deze opbouw en de belasting ervan geven, mogen alleen met toestemming van de technisch verantwoordelijke doorgevoerd worden.
Trappen aan de achterkant van deze decorbouw voor het op- en afklimmen van bedoelde decorbouw moeten voldoende belicht zijn en wanneer deze een hoogte hebben van meer dan 1 meter en voorzien zijn van een leuning. Lage onderdoorgangen en gevaarlijke hoeken aan de decoropbouw moeten gemarkeerd worden, kunnen met beschermingsmateriaal worden afgedekt en zo mogelijk dienen ze verlicht te worden.

8.6 - Voor werkzaamheden die bij donker toneel uitgevoerd moeten worden, moeten voldoende veiligheidsmaatregelen opgenomen worden in het project. De maatregelen moeten beschreven zijn in de veiligheidsinstructie van dat project.

8.7 - Regiebruggen die bij repetities over de orkestbak gelegd worden, moeten voorzien zijn van een leuning en van voldoende verlichting. De leuning moet 1 meter hoog zijn en voorzien zijn van een minstens 12 centimeter hoog schopbord.
De orkestbak moet bij repetities en voorstellingen bij op-, af-, en ombouw beveiligd zijn tegen afrollend of ander soort rollend materiaal op het toneel dat in de orkestbak terecht zou kunnen komen.

8.8 - Tijdens repetities en voorstellingen is het die mensen verboden zich op het toneel te bevinden die niet in het bedrijf thuishoren of die niet ingedeeld zijn bij werkzaamheden.
Tijdens de ombouw van een decor of een changement mogen geen mensen aanwezig zijn die niet direct betrokken zijn bij deze ombouw.

9. Decordelen en rekwisieten.

9.1 - Decordelen en andere tot het decor behorende bouwdelen moeten in een technisch onberispelijke staat verkeren.
Aan deze onberispelijke staat dient bijzondere aandacht besteed te worden.

9.2 - Brandbare decordelen en rekwisieten moeten geïmpregneerd worden met vlamwerend materiaal; praktikabels, geschaafde latten, tapijten en andere vloerbedekking en ook meubels hoeven niet geïmpregneerd te worden.

9.3 - Deze impregnering moet door een stempelafdruk bevestigd worden.
In deze stempelafdruk behoort schriftelijk vastgelegd te worden, de datum van het impregneren en het middel waarmee geïmpregneerd is of de naam van de impregneerfirma.
Ook de garantietijd moet aangegeven worden.
De afdruk van de stempel moet zo aangebracht worden dat een controle ook na opbouw van het decor mogelijk is.
Materialen en stoffen die geïmpregneerd behoren te worden, moeten na afloop van de garantietijd opnieuw geïmpregneerd worden.
In twijfelgevallen behoort de eigenaar te controleren of te bewijzen dat de stof nog voldoende brandwerend geïmpregneerd is.

9.4 - Het gebruik van licht brandbare of voor de gezondheid schadelijke verf en vuurgevaarlijk materiaal voor decor is verboden.

9.5 - Het gebruik van glas in decordelen, groter dan 2 meter hoogte, is op het toneel niet toegestaan.

9.6 - Het opslaan van decor is alleen toegestaan in de daarvoor bestemde ruimten.
De ramen van decoropslagruimten behoren van binnen met draadroosters of beschermingsbeugels beschermd te worden.
Het opslaan van decor in werkplaatsen, looppaden, gangen en het opslaan tegen verwarmingselementen is verboden.
Brandweer- en veiligheidsinrichtingen, evacuatie- en reddingswegen moeten vrij blijven. Decor en rekwisieten moeten 25 centimeter verwijderd blijven van verwarmingselementen en elektrische leidingen wanneer deze niet tegen mechanische beschadigingen beveiligd zijn.

10. Omgaan met wapens, munitie en pyrotechnische voorwerpen.

10.1 - Wapens met scherpe kanten, -snedes en punten mogen niet gebruikt worden.

10.2 - Alle in het theaterbedrijf te gebruiken schietwapens moeten zo zijn bewerkt dat het gebruik van scherpe munitie onmogelijk gemaakt is.
Schietwapens moeten na het derde deel van de loop achter de patronenhouder aangeboord worden zodat de gasdruk naar boven en naar onder ontsnappen kan.
De loop moet aan de voorkant door middel van lassen of dichtgieten met lood zijn afgesloten.

10.3 - Voor duelleerwapens, waarbij het effect zichtbaar moet zijn, zijn de onder 10.2 genoemde voorschriften niet noodzakelijk. De springstoflading moet zo afgepast zijn dat geen beschadiging van de medewerkende acteurs kan optreden. De voor deze enscenering noodzakelijke veiligheidsvoorschriften die ongeval en beschadiging uitsluiten moeten in de regieaanwijzing vastgelegd worden. De acteurs moeten hierover ingelicht worden.

10.4 - In het schootsveld mogen zich alleen de onmiddellijk daarbij noodzakelijke personen ophouden.

10.5 - Voor het beheer (bewaren, schoonmaken, overgeven, innemen, uitgeven tegen een ontvangstbon, terugname en bewaring) van wapens, munitie en pyrotechnische attributen moeten deskundige en vakbekwame mensen als direct verantwoordelijke aangewezen worden.

10.6 - Bij het gebruik van wapens is het verboden:
a. in de richting van het publiek te schieten.
b. in personen te steken of op ze te schieten.
c. bij gebruik van praktikabels voor personen op de vloer te schieten zodat vreemde elementen als spijkers, zand of houtsplinters door de uit het wapen ontsnappende gasdruk omhoog geschoten kunnen worden.

10.7 - Bij het in elkaar zetten van duelscenes e.d. moeten de schietwapens naast de deelnemende personen gericht worden.

10.8 - Er mogen alleen pyrotechnische materialen en installaties gebruikt worden die door de staat of diens vervanger toegestaan zijn.
Het zelf in elkaar zetten van pyrotechnische produkten is verboden.

10.9 - Pyrotechnische produkten mogen alleen in speciale houders tot ontbranding gebracht worden.
Deze houders moeten voorkomen dat er resten wegvliegen, ze mogen echter niet remmend werken.

10.10 - Blindgangers van pyrotechnische produkten mogen pas na een wachttijd van 15 minuten aangeraakt worden. ♦

VLAAMS THEATER INSTITUUT

Beste lezer,

Graag presenteren wij u een nieuwe publicatie van het Vlaams Theater Instituut. Theatre Profiles/ Portraits d'ensembles is een speciaal nummer van ons tijdschrift Articles.

Het is een aanvulbare selectie van Vlaamse gezelschappen en productiehuizen met een internationale oriëntatie. Wij willen u met deze publicatie informeren over wat leeft in het Vlaamse theaterlandschap, meer specifiek via een aanbod van gezelschappen (teksttheater, kindertheater, dans, muziektheater en figuren- en objectentheater). Via profielbeschrijvingen stellen de gezelschappen en producenten zichzelf en hun werking voor.
De keuze voor dit losbladig systeem biedt ons de kans om in de toekomst vlot in te spelen op de artistieke evolutie middels aanvullingen en wijziging van vb. nieuwe gezelschappen.
Ter inleiding vindt U een schets van de structurele context waarbinnen de gezelschappen in Vlaanderen werkzaam zijn.

Articles zelf zal volgend seizoen in zijn huidige vorm verdwijnen. In de plaats komt er een gemeenschappelijk Nederlands - Vlaams promotietijdschrift, uitgegeven door het Theater Instituut Nederland en het Vlaams Theater Instituut. Naast de concrete informatie over het actuele podiumgebeuren in Nederland en Vlaanderen, zal meer aandacht besteed worden aan inhoudelijke artikels, die per nummer een bepaald thema uit de actualiteit dieper zullen behandelen.

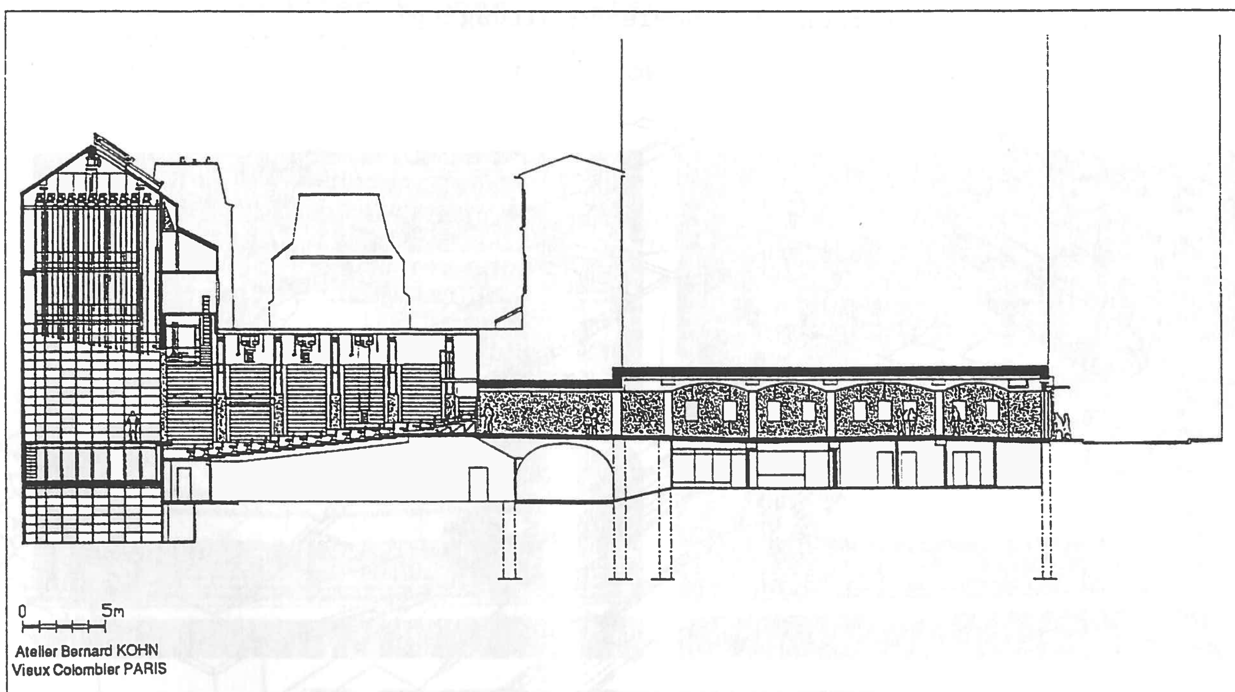
Theatre Profiles/Portraits d'ensembles is te verkrijgen voor 350 BF. Na overschrijving van 400 BF (inclusief verzendingskosten) op het rekeningnummer : KB 433-1064941-03 met vermelding "Theatre Profiles", zal het boek u toegestuurd worden.

Vriendelijke groeten,

Caroline Derycke
Internationale Dienst

AS - nummer 64, 15 juni 1993

* Marcel Freydefront maakt een analyse van de scène-technieken die gebruikt werden bij de renovatie van het "THEATRE DU VIEUX COLOMBIER" in Parijs.
De geest van deze historische plek deed veel vragen oprijzen. Tenslotte zei J.Copeau in 1913:"Nous ne croyons pas que pour représenter l'homme tout entier dans sa vie, il soit besoin d'un théâtre où les décors puissent surgir par en bas et les changements être instantanés, ni qu'enfin l'avenir de notre art soit lié à une question de machiniste" of "que les autres prestiges s'évanouissant, et, pour l'oeuvre nouvelle, qu'on nous laisse un trétau nu".
De eenvoud van deze uitspraak leek een zware last voor de uitvoerders.
Chronologisch (van 1971 tot 1993) worden alle problemen van het renovatie-proces besproken.
Na een paar technische mankementen bij de heropening in april '93, kijkt men nu met een zekere tevredenheid terug... een artikel dat doet nadenken!

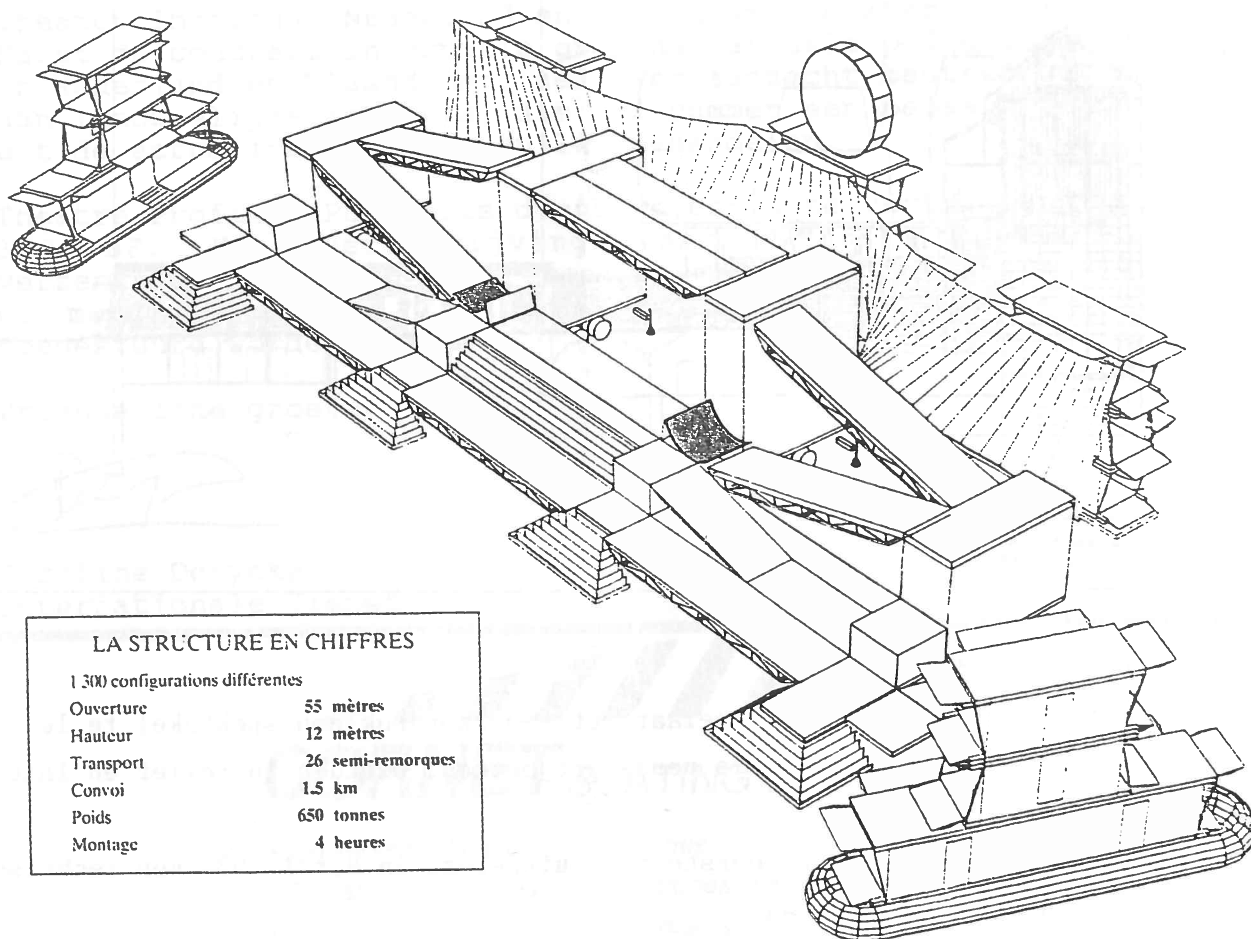

* L'AUDE EN 3D.
Stami, is een systeem dat toelaat met één knopdruk een spektakel te leiden, zowel qua licht, geluid, als reuze-projecties, beelden in relief en laser effecten.
Dit systeem werd voor de eerste maal uitgetest in april '93, een technische fiche vult het artikel aan.

* Het "DOSSIER" van dit AS nummer ligt zeker gevoelig bij de Fransen na het voetbaldrama in Corsica: het gebruik van "Tribunes".
Na een korte historiek, worden de problemen en mogelijkheden van tribunes

uitgelegd. Aparte artikels vertellen over: demonteerbare materialen / reglementen / veiligheid van gradins / het ongeval in Furiani / normalisatie van het personeel / referenties.
Een interessant dossier!

* Het laatste gedeelte omvat een artikelreeks omtrent "LA FRANCAISE DES JEUX", bij ons gekend als de "LOTTO".
Sinds 1991 organiseren zij een spektakel waarmee ze de franse steden in de zomerperiode doorkruisen.
Het is een straatevenement waarbij men moderne technieken gebruikt. De nadruk wordt vooral gelegd op het equipe-werk, zodat elk individueel talent zijn inbreng heeft. De steden reageren positief.
Voor de 40 techniekers is de opbouw van het geheel geen kinderspel. Om de twee dagen wordt het plateau van 55m opening en 17m diepte in een verschillende konfiguratie rechtgezet (zie tekening). Op enkele uren tijd dient het geheel operationeel te werken. Een boeiende uitdaging!

LA STRUCTURE EN CHIFFRES

1 300 configurations différentes

Ouverture	55 mètres
Hauteur	12 mètres
Transport	26 semi-remorques
Convoi	1,5 km
Poids	650 tonnes
Montage	4 heures

Plan de la structure en 3D - Réalisation Globe Show Center

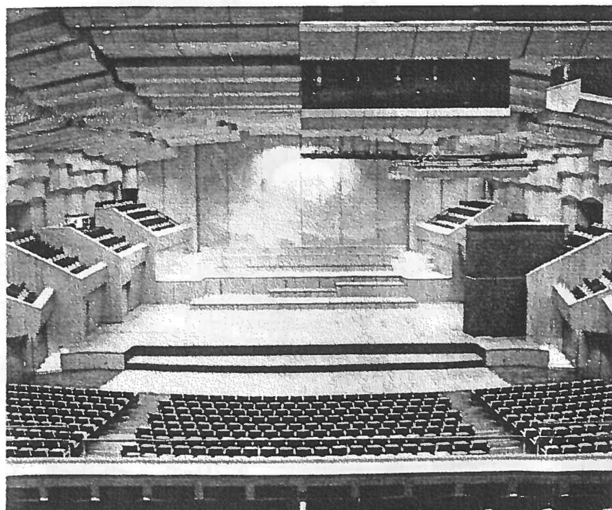
Bühnentechnische Rundschau Nr. 4 - Augustus 1993

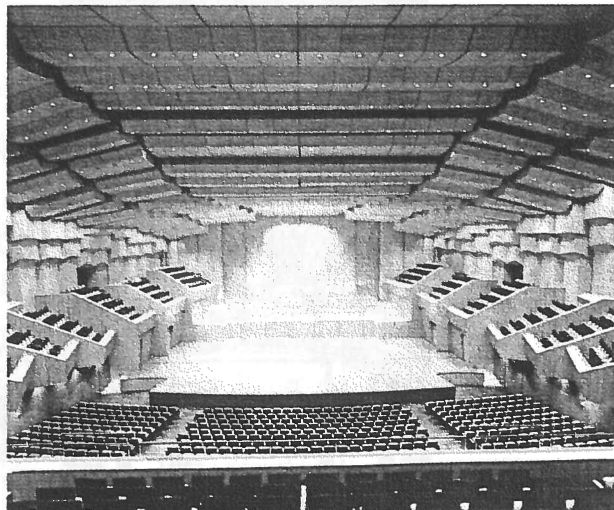
* Vernieuwing van de kap in het Stadttheater Ulm.

Een uitgebreid artikel over de vernieuwing van de uit 1963 stammende bovenmachinerie.
Deze installatie was vooral bijzonder omdat zij uitsluitend uit punttrekken (8 rijen van 4 punten en 5 rijen van 5 punten) bestond, aangevuld met enkele handbediende tegengewichttrekken. Deze installatie werd om veiligheidsredenen volledig vernieuwd. De belasting van de punttrekken werd van 75 op 100 kg. gebracht en er werden 11 motorische trekken bij ingebouwd.

* Megaro Musikis Athinon.

In Griekenland heeft theater, beeldhouwkunst en architectuur een lange traditie. Wat tot nu toe mankeerde was een degelijke concertzaal, zodat ook klassieke muziek tot zijn recht kon komen. In het centrum van Athene werd nu een polyvalente zaal gebouwd waarin concerten kunnen plaatsvinden en opera en ballet kunnen gegeven worden.
Er is plaats voor 2000 toeschouwers.

* Lucht, het niet-lineaire medium.

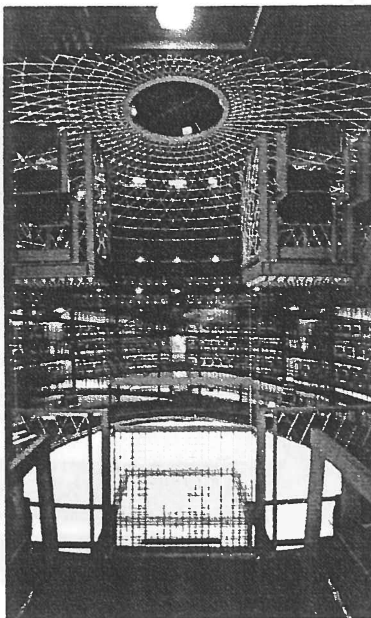
Een wetenschappelijke studie over het physische aandeel van de lucht als gas in de elektro-akoestiek.

Men weet dat bij reproduktie van klank door middel van luidsprekers, de statische luchtdruk veranderd wordt. Op welke wijze zijn de weersomstandigheden en de hoogte boven de zeespiegel van invloed op deze veranderde luchtdruk ?

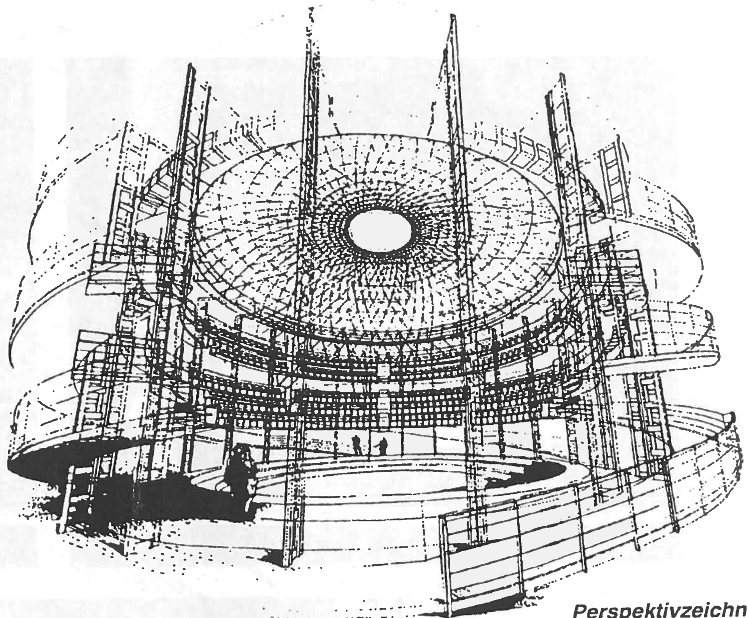
* Theater Spiraal

Tijdens de Praagse Quadriënnale '91 werd een zeer interessant projekt gerealiseerd.

De cylindervormige bouw ziet er langs buiten uit als een gasketel of een petroleumtank.
De toeschouwers betreden het gebouw en bereiken hun zitplaatsen langs vier spiraalvormige hellingen die langs de binnenwand van de cylinder lopen. Tegen die binnenwand zijn ook de zitplaatsen aangebracht.
De blik van alle toeschouwers is op het midden geconcentreerd waar zich het speelvlak bevindt. Er wordt zeer veel gebruik gemaakt van vertikale filmprojectie.

Innenraum

Perspektivzeichnung

* Johann Christian Keim.

Terwijl over architecten en bouwmeesters van historische theatergebouwen de meest uitgebreide informatie bestaat, weet men zelden iets over theatertechnici of theatermachinisten.
Aan de hand van de geschiedenis van het Slottheater in Ludwigsburg wordt het leven en werk van zulk een theatermachinist beschreven.

* Een uitgebreid verslag van de hand van Helmut Grosser, president van de OISTAT, over de eindproef van de bijscholings- en vervolmakings cursus die de SOTT organiseerde.
Over deze cursus werd reeds in een vorig nummer van BASTT-aktualiteiten bericht.

* Een vergelijking van de artistieke opdracht van, aan de ene kant een lighting designer zoals we die in de angelsaksische landen en ook wel in West-Europa kennen, en aan de andere kant van een belichtingsmeester zoals in de duitssprekende landen gebruikelijk is.

* Beschrijving van een konstruktie voor verplaatsbare elektrische kabeltrommels.
Er werd een oplossing gezocht om van de "kabelspaghetti" af te geraken, die ontstaat bij de bekabeling van aan de trekken opgehangen spots.
De kabeltrommel zijn bevestigd op wagentjes die langs een rail verplaatst kunnen worden tot aan de trek waar zij gebruikt worden.

* Een artikel van de firma Gerriets over het gebruik van lineaire motoren voor de bediening van gordijnrail-systemen. Deze motoren werden o.a. ook gebruikt in de musical "Aspects of Love" van Andrew Lloyd Webber. 9x2 m. grote, aan rails opgehangen panelen werden door middel van lineaire motoren op verschillende merken gereden.

PODIUM - Vakuitgave voor podiumtechniek en theatermanagement
jaargang 11, nummer 2, april 1993

* Het theater van De Appel in Scheveningen speelde in april Goldoni's "Trilogie van het Zomerverblijf" op boten en drijvende vlonders, in een theater dat onder water was gezet.
Hiervoor werd een houten bekisting gebouwd van zo'n 50 cm hoog, waarin een bak kwam gemaakt van folie. Dit materiaal, Byzonyl (0,5mm dik), werd door de firma Theatex op maat gesneden. Onder de folie kwam een laag vilt van 10mm dik. Om de 75.000 liter water algenvrij te houden kwam er een zwembad-specialist aan te pas die de juiste chemicaliën bezorgde. Het oppervlak en de bodem werden schoongehouden met een zwembadzuiveringsinstallatie, die tijdens de voorstelling werd afgezet.
Totale kosten: 14.000 gulden.

* Op de laatste Nationale Onderwijs Tentoonstelling in Utrecht waren veel theatergezelschappen te zien die met "pedagogisch verantwoorde" toneelstukken de Nederlandse scholen afreizen. Deze produkties zijn meestal low-budget, met beperkte technische toestanden, en ze worden mede gesubsidieerd door het ministerie van onderwijs.

* Een nabeschouwing van de Frankfurter Messe, waar geen revolutionaire nieuwigheden genoteerd werden.

* Interviews met Herman Hertzberger, architect van verschillende Nederlandse theaters, en met Bart Stultiens, cabaretier.

VARIA

BRONKS

De Horta-tempel krijgt nieuwe vogels in haar nest! Vanaf 1 september verhuist het Bronks-Jeugdtheater naar het Paleis voor Schone Kunsten. Het kan er best gezellig zijn, als het 'bastion' aandacht heeft voor deze groep en omgekeerd. Het inpikken op andere aktiviteiten (tentoonstellingen) of het gebruik van de bestaande hall kan een pluspunt worden.
Liefst ziet Oda Van Neygen en haar ploeg deze ruimte als een transit-zone en wordt er met het geduld van een St.Vitus-ganger naar een eigen plek gezocht. Wie hen wil bereiken kan dat in de nieuwe kantoorruimtes: Brialmontstraat 11 te 1030 Brussel.
Tel: 02/219.99.21.

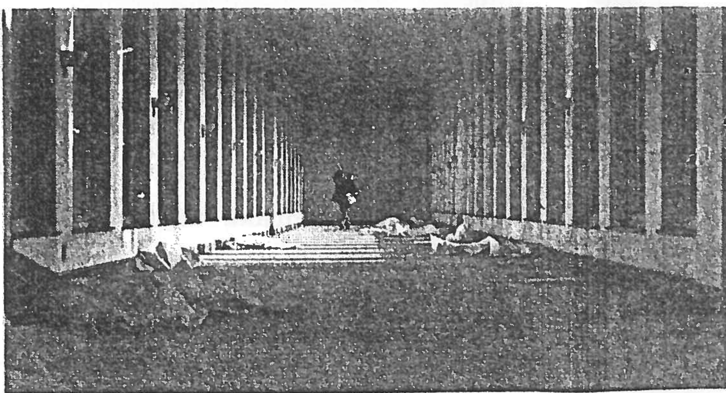
DE PARADE

Het teater van De Parade in de Brusselse Hoogstraat. (Foto Tom Indekeu)

De goden zijn "DE PARADE" gunstig gezind. Na het krijgen van een deel van de theaterkoek, vonden zij een ruimte in het hartje van de Marollen, het nummer 13 in de Hoogstraat. Hierover W. Van Gansbeke in "De Morgen":
Het gebouw verbreed zich op de benedenverdieping via een lange en ruime hal tot een ruimte die met zeer weinig middelen is om te vormen tot een teater met een kapaciteit van zo'n honderd toeschouwers, een podium van tien bij twaalf meter en alle andere nodige voorzieningen. Het beschikt ook nog over een soortgelijk souterrain met uitgang in de Keizerslaan.
Het gebouw was vroeger een wijkbioskoop, later een kledingzaak, recent herbergde het een dansschool. Die ging over de kop. Van de aangebrachte voorzieningen, zoals het gelijkvloerse podium en de toiletten, douches en kleedkamers in het souterrain (die in het faillissement door de eigenaar werden opgeëist) kan De Parade nu kontraktueel en zonder verdere kosten gebruik maken. De benedenverdieping wordt cafetaria met erachter een teaterzaal, in het souterrain kan op dezelfde oppervlakte worden gerepeteerd en is er nog ruimte voor een bescheiden decoratelier. De Parade houdt het andere gebouw in de Hoogstraat alleen nog als kantoorruimte aan. De speelruimte van het nieuwe gebouw staat in principe alleen nog het gezelschap ter beschikking, maar ook hier kunnen beginnende groepen gratis van het souterrain gebruik maken.
De nieuwe zaal wordt op 2 oktober in gebruik genomen met een reeks van het binnenkort al in première gaande 'Amerikaanse Dromen'. DE eigen behuizing maakt het het gezelschap ook mogelijk een lang gekoesterde droom te verwezenlijken, met name de teaterprodukties aan te vullen met een bij de tematiek aansluitend filmprogramma en zo mogelijk met kleine tentoonstellingen.
De Parade, Hoogstraat 13 te 1000 Brussel. Tel:02/537.56.02. Fax:02/537.58.70.

THEATER MALPERTUIS

De Venetiaanse Gaanderijen in Oostende, thuisbasis van Theater Malpertuis? (Foto Rik Theunis)

Na het P.M.M.K ook een theatergroep in Oostende, het kan de aantrekkingskracht van deze Ensor-stad alleen maar vergroten. Malpertuis palmt de Venetiaanse gaanderijen op de zeedijk in. Het is een verleidelijke architecturale ruimte, artistiek leider Dirk Tanghe brengt er zijn 1ste produktie van dit seizoen. Malpertuis aan zee.
Jules Peurequastraat 27, 8400 Oostende. Tel:050/33.47.60.

TELEX - VARIA

HUMUS

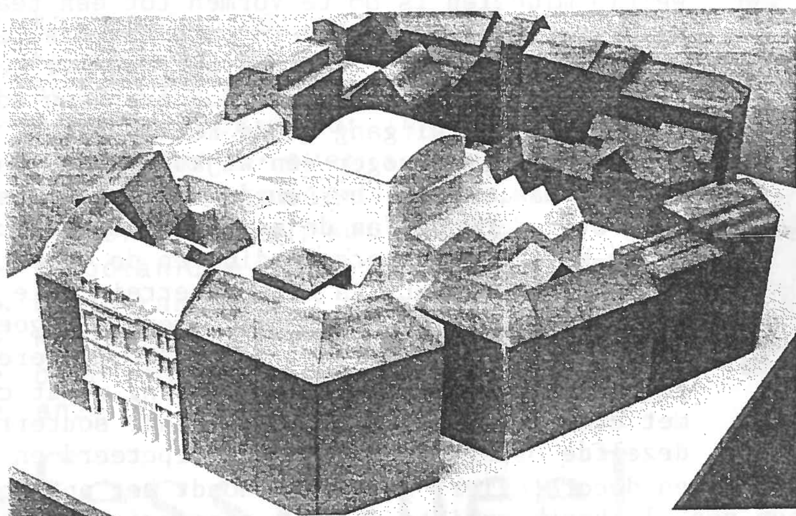
Is een boeiende publikatie over 15 jaar Kaaitheater met teksten van Ritsaert ten Cate, Jef De Roeck, Luk Vandendries, Pol Arias en Wim Van Gansbeke.
(uitgegeven bij Stichting Kunstboek, Brugge, prijs: 1.950,-Fr)

THEATER ZUIDPOOL

Anderhalf jaar zit Theater Zuidpool in de nieuwe zaal aan de Lange Noordstraat en het is alweer aan verbouwing toe. Volgend seizoen beschikt het Antwerps gezelschap over een tweede plateau, dat voor repetities en gastvoorstellingen gebruikt wordt.

ANCIENNE BELGIQUE

De tweede fase van de verbouwingswerken is aangevat. De twee koncertzalen worden volgens het principe van termosflessen geisoleerd, daarmee moet de lawaaihinder voor de buurt definitief van de baan zijn.

(Foto Kristien Daem)

FRANSTALIG THEATER

Minister Eric Tomas , heeft onlangs voorgesteld werken te laten uitvoeren in enkele Brusselse kulturele instellingen. Twee honderd miljoen zal worden gebruikt om de grote hal van de Hallen van Schaarbeek te isoleren. Atelier Saint-Anne zou 70 miljoen frank krijgen. Het geld zou er onder meer gebruikt worden om de onthaalruimte, de repetitiezaal en de technische lokalen te vergroten.

THURN UND TAXIS

Talrijke plannen zijn reeds gemaakt voor deze buurt in de Brusselse kanaalzone. Nu zou er een aanvraag bestaan voor de bouw van een koncertzaal met 12.000 plaatsen. Er zou zelfs sprake zijn van een tiental flats waar de rocksterren op doortocht kunnen verblijven. Het projekt zou 3 miljard kosten, bijeen te brengen door een Belgisch consortium. Midden september wordt een perskonferentie verwacht.

LA GAITE

De Bourla in Antwerpen, de Opera en K.N.S. in Gent, La Luna en De Parade in Brussel, de rode-lopers fabrikanten kennen gouden tijden!
Programmaboekjes vallen in de bus, het borrelt van energie, nieuwsgierigheid en klinkende champagneglazen.
In la "Gaîté" hoor je een ander geluid, slopershamers zorgen voor een erbarmelijke opvoering. Wat was nu "La Gaîté"?
Gelegen in de schoot van "De Munt" was dit theater met haar lachend vrouwenhoofd een herkenbare plek in Brussel. Architect A.Evrard bouwde in 1912 een "uitnodigend" gebouw, afspraakjes kon je maken in het voorportaal, via de trap kwam je terecht in een zaal met drie niveau's en galerijen. Men bracht er komedies, variété en ook films, in feite was het een plek waar men vooral die ellendige oorlogstijd wou vergeten.
Vele jaren nadien werd het tempo van onze trage zondagswandeling daar altijd verhoogd, groots geschilderde benen lonkten naar bejaarde heren, het geheel "verloederde".
Reusachtige reklamepanelen verstopten het kattenparadijs... plannen en dromen van theatermakers botsten op Nihil. Tot plotseling, zeer geheimzinnig, vrachtwagens de inboedel weghalen. Het theater is verkocht... aan de commerciële sector, de mascaron van de komedie kan niet meer lachen!!!

R.Werckx

GAITE
TRISTESSE